

CultureTalk Tibetan Language and Culture Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Collecting Caterpillar Fungus as a Source of Income

Amdo Dialect
Tibetan transcript:

བསོད་ནམས། འབྲུ་ཀོ་བའི་ཉིན་དེར་བྱིམ་ཚང་དེས་མི་དགོང་མོ་ཚུར་སྡེ་བར་ཡོང་ངམ་མི་ཡོང།

འོར་བུ། དེ་མ་རེད། དེ་ཐག་ཉ་ཅང་རིད། དཔེ་བཞག་ན་དམའ་སྡོ་ནས་ཡི་ཤུལ་ལ་འགོ་དགོས་ན་ཉི་མ་གཅིག་གི་ཐོན་མི་ཐུབ།
འབྲུ་ཀོ་བའི་དུས་ཡིན་ནི་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡིན་པས་འབྲུ་ཀོ་ཏུ་འགོ་དགོས་ནས་རས་གུར་དང་ཉལ་ཆས་སོགས་མཐའ་ན་ཟ་མ་སོགས་
ཚང་མ་ཁྱེར་ནས་འགོ་དགོས།

འབྲུ་དེ་མང་ཚོགས་གི་ཡོང་དགོ་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད།
སྐབས་རིར་མི་ཚོས་བྱིམ་ཚང་ཞིག་ཟ་ཚང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒོར་ཁྲི་བཅོ་ལྔ་བཅུ་དུག་ཁྱེར་ཡོང་གི་ཟེར་ནི་ཡང་ཡོད། ད་དེ་ཡང་
གཅིག་ནི་མ་རེད།

འབྲུ་ཀོ་བ་དེ་རང་གི་ཐུབ་མི་ཐུབ་དང་སྟེད་ལ་ཐུག་མེད།གཙོ་བོ་ས་ཆ་ལ་ཐུག་ཡོད།
འབྲུ་ཀོ་བ་དེ་ང་ཚོ་རོང་བ་ས་ཆ་ལ་མཚོན་ན་ཡོང་དགོ་ཆས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་རེད། ཡང་ན་ད་བར་མཚོན་ན་ས་ཆ་མང་ཤས་ཞིག་
བཀག་ནས་བཞག་ཡོད།

ས་ཆ་དེར་སོང་ན་ཚོགས་པ་དང་ས་ཆ་འགར་སོང་ན་མི་ཚོགས་ཞེས་བཤད།
ཡང་ད་སྐབས་འབྲུ་ཀོ་ཏུ་འགོ་མཁན་མང་བས་འཁོར་ཡུག་ལ་གཞོན་སྟོན་ཆེ།
འབྲུ་ཟེར་བ་དེ་ད་སྐབས་རྩ་དང་དེ་ནས་ཡང་འབྲུ་ཏུ་ལོག་ཞིང་ཡང་དེ་ནས་རྩ་ཏུ་ལོག།
དེ་ནི་འབྲུའི་སྐྱེ་འཁོར་རེད།

ད་སྐབས་ས་ཆ་ལ་ཤས་བཀག་ནས་འབྲུ་ཀོ་མི་ཚོགས་པ་དང་ཡང་ཁ་ཤས་ནས་མི་བཟུང་ནས་ཀོ་ཏུ་ཐུ་བཅུག་པ་ཡོད།
ཡང་ས་ཆ་ལ་ཤས་ནས་འབྲུ་ཀོ་རྒྱ་མང་ཆེ་ནས་སང་ལོ་དེ་ནས་འབྲུ་མ་སྟེད་པ་སོགས་ཡོད།
རེབ་གོང་དང་དེ་ནས་ཨ་མདོའི་ས་ཚའི་མང་ཚོགས་ལ་མཚོན་ན་འབྲུ་ཀོ་བ་དེ་ཡོང་དགོ་ཉ་ཅང་གལ་ཆེ་ཞིག་རེད།
ང་བྱ་བ་ལས་སའི་ཚེ་ཞོག་གི་འབྲོག་པ་ཚོ་ལ་མཚོན་ན་ཐུག་ཐོག་ཞོ་ཚོས་ཡོང་དགོ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད།

ཞོ་ཚོར་མཚོན་ན་དགུན་ཁ་དབྱར་ཁ་དང་བསྐར་ན་ཐུག་ཐོག་མང་པོ་ཚོད།
ལ་ལས་སྐབས་སུ་རྩ་ས་རྒྱུད་བ་དང་ཐུག་ཐོག་མང་བས་མི་བཅོང་དཀའ་མེད་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཡང་ཡོད།
བཅོང་ས་མང་ཆེ་བ་ནི་ཁ་ཆེ་རེད།

ལུག་ལ་སྒོར་600་ནས་700་བར་དང་ཐོག་ལ་སྒོར་3000་ནས་4000་བར་ཡང་ན་ཐོག་བཟང་ལ་སྒོར་5000་ནས་6000་བར་
བཅོང་བཞིན་ཡོད།
ད་ཁ་ཆེ་ལ་མཚོན་ན་ཐོག་བཤའ་ནས་རྗོང་ཐོག་ནས་བཅོང་བ་རེད།

དེས་རྒྱུན་ཀྱིས་ཐུག་ཐོག་ནི་འབྲོག་པའི་ཡོང་དགོ་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད། རོང་བའི་བྱིམ་ཚང་ཞིག་ལ་ཞིང་ས་མེད་པ་ཞིག་མེད་པ་
ནང་བཞིན་དུ་འབྲོག་པ་རྩ་ས་མེད་པ་ཞིག་མེད།
ཡིན་ཡང་འབྲོག་པའི་བྱིམ་ཚང་ཞིག་གི་རྗོང་ཐོག་ནས་བྱ་བ་སོགས་སྟེད་དང་ན་རྩ་ས་དེ་མི་གཞན་ལ་སྤྲོ་ནས་ཡོང་དགོ་བཅུལ་
བ་སོགས་ཡོད།

ད་མདོ་བསྐྱར་ན་རོང་འབྲོག་གཉིས་ལ་མཚོན་ན་འུ་ནི་ཡོང་དགོ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟལ་ནས་ཞིང་བར་མཚོན་ན་
ཞིང་ས་དང་འབྲོག་པར་མཚོན་ན་རྩ་ས་དང་ལྷག་ཟོག་རེད།

English translation:

Sonam[Interviewer]: When people are collecting caterpillar fungi, do they return to their villages in the evening?

Norbu[Interviewee]: No, they don't. It's too far away. For example, if you were to go to Yushul¹ from the South, it will take more than a day. Collecting caterpillar fungi lasts for two months. Thus, [people] take blankets and food with them to go. Caterpillar fungi are the main source of income for the majority. Sometimes, people will say, Oh this and that couple from this family earned 15-16 thousands. That's not just one. The number of caterpillar fungi you find has nothing to do with your skill, but with place. As for us, farmers collecting caterpillar fungi is the main source of household income. These days, most of [the] places are blocked. There are certain places that you are allowed to enter, and there some places that you are not allowed to go in [to collect caterpillar fungus]. Sometimes there are too many people who are digging caterpillar fungi and it is harmful for the environment. Caterpillar fungus is grasses, and then it turned into worm, and then grasses. That is the life cycle of the caterpillar fungus. Then sometimes there are places that you are not allowed to dig caterpillar fungi and some of the places are owned by other people. Then there are some places where the growth of caterpillar fungus has declined and [the caterpillar fungi are] extinct due to over-digging for caterpillar fungi.

In Rebgon² and so as in most of the places in Amdo³, collecting caterpillar fungi is the most omnipotent source of gross income. In the area where I work, for nomads, domestic animals are crucial towards their gross income. For them, they can sell their herds during the summer and winter. For some people, due to lack of food [grass and water] for the herds, they have to sell their herds to others who live in better area where there are more resources. They sell their livestock mostly to Muslims. It is about 600-700 Yuan for a sheep, 3000-4000 for a yak, and between 5000-6000 for better yaks. The Muslims slaughter the animals and sell them in the county. Therefore, domestic animals are the main sources of family income for nomads. Like how farmers cannot live without a farm, nomads can't live without a pasture. However, if a nomad family were to find a job in the town and have to come down, that family will make money by lending their pasture land to others, and thus earn some income out of that. Overall, caterpillar fungus is the main source of gross income for both farmers and nomads. And then farm (fertile) lands are most important for farmers. For nomads, pasture lands are fundamental for the survival of their domesticated livestock.

¹ Tibetan area in Northern Qinghai.

² A name of town in Northeast Tibet.

³ One of the Tibetan traditional regions. It is located in the Northeast, also is the birth place of the 14th Dalai Lama.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated